MALTA

QORTI TA' L-APPELL

ONOR. IMHALLEF
RAYMOND C. PACE

Seduta tal-11 ta' Ottubru, 2012

Appell Civili Numru. 452/2010/1

Maria Spiteri (ID 114261M)

vs

Mediterranean Insurance Brokers (Malta) Ltd u Gasan Mamo Insurance Ltd

Il-Qorti,

<u>I. PRELIMINARI.</u>

Illi fit-23 ta' Novembru 2011 il-Qorti tal-Magistrati (Malta) ppronunzjat s-segwenti sentenza fl-ismijiet premessi: -

"Il-Qorti,

*Rat illi l-attrici pprezentat rikors nhar it-28 ta' Ottubru 2010 fejn talbet lil din il-Qorti tiddikjara u konsegwentement tordna li s-sentenza moghtija mill-Qorti tal-Magistrati (Malta) fl-ismijiet '**Maria Spiteri vs Richard Nigel Newbould',** Avviz numru 319/2007MM, deciza fis-16 ta'*

Gunju 2008 hija anke ezegwibbli kontra s-socjetajiet intimati.

Bl-ispejjez u bl-imghax u l-konvenuti ingunti ghas-subizzjoni.

Rat ir-risposta tas-socjeta' intimata GasanMamo Insurance Limited datata 9 ta' Novembru, 2010 fejn eccepiet is-segwenti:-

1. "Illi t-talbiet rikorrenti in kwantu huma naxxenti minn incident awtomobilistiku illi sehh fit-12 ta' Mejju 2006 huma preskritti ai termini ta' l-Artikolu 2153 tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta u ghandhom ghalhekk jigu michuda bl-spejjez kontra l-istess rikorrenti.

2. Illi minghajr pregudizzju ghall-ewwel eccezzjoni, it-talbiet
rikorrenti huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u ghandhom jigu michuda bl-ispejjez kontra r-rikorrenti u dana stante li ma tezisti l-ebda relazzjoni guridika bejnha u bejn is-socjeta' eccipjenti, la ex delictu, la ex contractu, u lanqas ex lege, hekk kif ser jigi ppruvat ahjar waqt it-trattazzjoni tal-kawza.

*3. Illi sabiex is-sentenza fl-ismijiet "***Maria Spiteri vs Richard Nigel Newbould***" (Avviz Nru. 319/2007MM) deciza fis-16 ta' Gunju 2008 tigi reza ezegwibbli direttament fil-konfront ta' assikuratur awtorizzat, kif definit fil-Kap 104 tal-Ligijiet ta' Malta, kellha tigi rispettata l-procedura tassattiva stipulata fl-Art. 10 (2) (a) tal-Kap. 104 tal-Ligijiet ta' Malta illi jghid illi:-*

"Ebda somma ma jkollha tithallas mill-assiguratur awtorizzat taht id-disposizzjonijiet ta' qabel ta' dan l-artikolu

(a) b'effett ta' sentenza, kemm-il darba qabel jew fi zmien sebat ijiem wara tmiem il-provi ta' l-attur fil-procediment li fih tkun giet moghtija s-sentenza, ma jinghatax avviz ta' dak il-procediment b'att gudizzjarju lill-assiguratur awtorizat."

4. Illi bhala fatt, ir-rikorrenti Spiteri qatt ma baghtet l-ebda att gudizzjarju lis-socjeta' esponenti, la qabel il-kawza fl-ismijiet 'Maria Spiteri vs Richard Nigel Newbould' (Avviz Nru. 319/2007 MM), u lanqas sa zmien sebat ijiem mill-gheluq il-provi taghha fl-istess kawza. Ir-rekwiziti tal-ligi fl-artikolu sucitat huma tassattivi u cari ghall-ahhar, u jekk ir-rikorrenti Spiteri (wara illi naqqset illi tivverifika l-identita` ta' l-assikuratur awtorizzat, kif kellha kull fakolta' illi taghmel) iddecidiet ukoll illi tinjora ghal kollox dawn irrekwiziti imposti mill-ligi, certament m'hijiex is-socjeta' eccipjenti illi ghandha twiegeb ghan-nuqqasijiet tar-rikorrenti Spiteri stess.

5. Illi ghaldaqstant il-kawza odjerna hija improponibbli l-ghaliex permezz tat-talbiet taghha, ir-rikorrenti qieghda essenzjalment titlob lil dina l-Onorabbli Qorti sabiex tagixxi ultra vires billi twarrab u tinjora ghal kollox id-disposizjonijiet ta' l-Artikolu tal-ligi sucitat (u cioe' l-Artikolu 10 (2) (a) tal-Kap. 104) u timponi soluzzjoni illi tmur kontra l-proceduri imposti ad validitatem mil-ligi – u dana minkejja illi r-rikorrenti Spiteri ma offriet l-ebda gustifikazzjoni valida il-ghalfejn hi stess ma osservatx dawn ir-rekwiziti meta kellha kull opportunita` sabiex taghmel hekk.

6. Illi kwindi s-socjeta' GasanMamo Insurance Limited m'ghandha l-ebda obbligu legali illi thallas kwalunkwe somma ta' danni lir-rikorrenti Spiteri, inkluzi dawk naxxenti mis-sentenza fuq citata izda se mai r-rikorrenti ghandha d-dritt biss illi tezegwixxi t-titolu ezekuttiv taghha kontra Richard Nigel Newbould abbazi tas-sentenza moghtija kontrih mill-Qorti tal-Magistrati (Malta) fis-16 ta' Gunju 2008, fl-ismijiet imsemmija.

7. Salv eccezzjonijiet ulterjuri skond kif permess mil-ligi."

Rat ir-risposta tas-socjeta' intimata Mediterranean Insurance Brokers (Malta) Limited datata 8 ta' Novembru 2010 fejn eccepiet is-segwenti:-

1. "Illi t-talbiet attrici huma infondati fil-fatt u fid-dritt.

2. Illi hemm preskrizzjoni ta' sentejn li hi applikabbli.

3. Illi d-ditta eccipjenti hija biss ditta ta' Insurance Brokers u bhala tali bl-ebda mod ma tassikura riskji. Hi taghti biss servizz billi issib underwriters li jkunu huma li jassikuraw ir-riskji. Fil-fatt anke r-rapport tal-incident mahrug mill-Pulizija ma jindikax lid-ditta eccipjenti bhala assikuraturi tal-persuna li kienet involuta fl-incident awtomobilistiku (Nigel Newbould).

4. Illi intant l-anqas l-ittra ufficjali ai termini tal-Kap 104, suppost issir sabiex l-assikuratur jassumi responsabbilita' ma saret skont il-ligi ghaliex trid issir meta tinfetah i-lkawza rigwardanti l-incident, b'mod li l-assikuratur ikun jista isegwi il-kawza. Kienet saret biss ittra ufficjali fil-25 ta' April 2007 pero` din kienet waha ta' intimazzjoni biss li kienet qed thedded kawza u li pero' ma tindikax li saret kawza. Fil-fatt l-avviz 319/2007 li dwaru l-attrici qed titlob esekuzzjoni kontra l-konvenuti, gie prezentat wara dik id-data. Ghalhekk l-iskop tal-ittra kif trid il-ligi ma setax jintlahaq – cioe' dak li l-assikuratur ikun jista' isegwi u jiddefendi ruhu fil-kawza. Anke f'dan is-sens l-attrici ma tistax issa iddur fuq xi assikuratur jew multo magis fuq xi ditta ta' I-nsurance Brokerage li kif gia inghad ma jassikurawx riskji.

5. Illi fil-fatt fl-ittra ufficjali maghmula mill-attrici tissemma l-polza tal-assikurazzjoni li tindika n-numru GMI 2005/1434 – l-ittri GMI jirreferu ghal GasanMamo Insurance u 2005 ghas-sena li fiha inharget il-polza minn dik id-ditta li fil-fatt kienet id-ditta assikuratrici.

6. Illi l-attrici m'ghandha ebda ness legali mad-ditta eccipjenti.

7. Ili referenza issir ghal l-Artikolu 10 (2) tal-Kap. 104 li jghid:

Art 10(2) "No sum shall be payable by an authorised insurer under the foregoing provisions of this article – (a) in respect of any judgment, unless before or within seven days after the conclusion of the evidence of the plaintiff in

the proceedings in which the judgement was given, the authorised insurer had notice of the bringing of the proceedings by means of a judicial act."

Dan l-artiklu jfisser li d-ditta assikuratrici trid tigi mgharrfa li kawza qed tigi ma jistax jigi mistenni joqghod ifittex kull jum fir-registru tal-Qorti biex jara jekk tali kawza gietx miftuha sabiex isegwiha u jiddefendi ruhu. L-ittra ufficjali li kienet ghamlet l-attrici kienet tindika li l-kawza kienet ghadha ma infethitx.

8. Illi ghalhekk it-talbiet attrici ma jistghux jintlaqghu u ghandhom jigu michuda bl-ispejjez kontra l-attrici."

Ikkunsidrat:

Illi nhar id-19 ta' Jannar 2011 xehdet l-attrici ***Maria Spiteri*** *u pprezentat l-affidavit taghha flimkien ma' numru ta' dokumenti li gew mmarkati bhala Dok MS1 sa MS 6 rispettivament. L-attrici spjegat illi hija kienet involuta f'incident awtomobilistiku li sehh fit-12 t' Mejju 2006 gewwa Bugibba meta kienet sfat imtajra minn vettura bin-numru ta' registrazzjoni GAA-636 misjuqa minn certu Richard Nigel Newbould. Spjegat illi l-incident sehh meta hija kienet qed taqsam proprju fuq iz-zebra crossing. Qalet li involuti f'dan l-incident kien hemm vetturi ohra u lkoll thallsu ghad-danni subiti minnhom salv u b'eccezzjoni ghaliha.*

Spjegat ukoll illi hija sofriet diversi feriti u ghadha issofri bil-konsengwenza ta' dan l-incident sallum. Ikkonfermat li l-pulizija esekuttiva kienet resqet lil dan Newbould lil Qorti u akkuzatu b'diversi reati fosthom dak ta' sewqan negligenti u traskurat u dan Newbould kien irregistra ammissjoni fl-ewwel seduta u naturalment kien instab hati tal-akkuzi.

In segwitu hija kitbet ittra legali lis-sewwieq li tajjarha sabiex tigi kumpensata tad-danni li sofriet u anke kienet kitbet lil xi socjeta' assikuratrici u tali socjeta' qatt ma wigbitha lanqas sabiex tinformha li ma kenitx is-socjeta' assikuratrici ta' Newbould. Qalet li kienet ipprezentat ittra

ufficjali kontra s-socjeta' AON qabel maipprezentat ir-rikors odjern u dan bil-ghan li tissodisfa r-rekwiziti tal-Kapitolu 104. Hija innotifikat din is-socjeta` darbtejn (vide dokumenti esebiti a fol. 28 u 29 b'zewg ittri ufficjali mibghuta mill-attrici lis-socjeta' AON Malta Ltd u lil Newbould liema ittri gew notifikati) u kellha tappunta kuraturi deputati sabiex jircievu l-ittra ufficjali li saret kontra Newbould peress li kien imsiefer. Qalet li wara kienet ipprezentat kawza u din giet deciza u tiftakar ukoll li Dr. Owen Bonnici, li kien qed jidher ghall-konvenuti, kien qalilha li kien ser jaghmel mill-ahjar sabiex il-konvenuti jhalsuha. (vide Dok 'MS 6' fol. 30 li huwa sentenza fl-ismijiet 'Il-Pulizija vs Richard Nigel Newbould' moghtija mill-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali.

Wara, l-attrici kienet ghamlet ittra ufficjali lis-socjeta' AON u anke harget mandati esekuttivi (vide Dok MS2 a fol. 23 fl-ismijiet 'Maria Spiteri vs Richard Nigel Newbould u AON Malta Ltd' u kien f'dan l-istadju li saret taf li s-socjeta' assikuratrici ta' Newbould kienet GasanMamo Insurance. Sostniet, li peress li kienet innotifikat lir-rapprezentanti tas-socjeta', GasanMamo Insurance xorta wahda kellhom jaghmlu l-hlas. Fil-fatt tghid li ghall-ewwel din is-socjeta', cioe' GasanMamo, kienet ser thallasha izda kollox kien waqaf fuq ordni ta' Dr. Zammit Maempel. Qalet li sallum hija ma tistax tiekol minhabba l-ksur li kellha, ghandha problemi kbar fil-hanek ta' halqha u qed tonfoq hafna spejjez f'dan ir-rigward li huma hafna aktar milli nghatat mill-Qorti.

L-attrici iddikjarat li s-socjeta' konvenuta Mediterranean Insurance Brokers (Malta) Limited giet assenjata l-interessi tas-socjeta' AON. Hasset li s-socjeta' AON dahket biha ghaliex nonostante li kienet kitbitilha diversi drabi, qabel ma kienet ipprezentat il-kawza li gja giet deciza (vide Dok. 'MS3' fl-ismijiet 'Maria Spiteri vs Richard Nigel Newbould'), din is-socjeta' qatt ma gharfitha li ma kenitx is-socjeta' assikuratrici li kellha tigi indirizzata.

Qalet ukoll li Newbould illum il-gurnata ma jghix hawn Malta aktar.

L-attrici, mistoqsija in kontro-ezami nhar id-9 ta' Marzu 2011 jekk effettivament qattx ipprezentat ittra ufficjali kontra s-socjeta' GasanMamo Insurance bejn il-perijodu 12 ta' Mejju 2006 u 12 ta' Mejju 2008 wiegbet li kull dokument li pprezentat jinsab esebit il-Qorti f'dawn l-atti. Ikkonfermat ukoll li ma ipprezentat l-ebda ittra ufficjali meta pprezentat il-kawza quddiem il-Magistrat, illum Imhallef Michael Mallia.

Illi nhar il-15 ta' Frar 2011 gie prezentat affidavit ta' ***Jean Pierre Zammit*** *fil-kwalita` tieghu ta' Divisional Director fuq claims mas-socjeta` Mediterranean Insurance Brokers (MIB). Spjega illi s-socjeta` MIB hija biss socjeta` insurance Brokers (MIB). Spjega illi s-socjeta` MIB hija biss socjeta` ta' Insurance Brokers u bhala tali bl-ebda mod ma tassikura riskji. Qal li huma bl-ebda mod ma zvijaw lill-attrici biex tahseb li huma kienu d-ditta assikuratrici. Sostna illi huma jaghtu bis-servizz billi isibu underwriters li jkunu huma li jassikuraw ir-riskju. Qal li huma m'ghandhomx ness kontrattwali ma' l-attrici. Iddikjara wkoll li a kuntrarju ta' dak li tghid l-atttrici, lanqas fir-rapport tal-pulizija ma jirrizulta li huma kienu l-assikuraturi ta' Newbould.*

Jean Pierre Zammit qal ukoll li lanqas ittra ufficjali ai termini tal-Kap. 104 li ghandha issir sabiex l-assikuratur jassumi r-responsabbilita' ma saret skont il-ligi, u dan ghaliex huwa jsostni li din ghandha issir flimkien meta tinfetah il-kawza u mhux qabel. Qal li l-ittra ufficjali li saret fil-25 ta' April 2007 kienet isservi bhala intimazzjoni biss li qed thedded kawza u mhux li saret kawza. Tenna li fil-fatt, l-avviz numru 319/2007 gie prezentat wara li giet prezentata din l-ittra ufficjali fil-25 ta' April 2007.

Ghalhekk l-iskop tal-ligi li l-assikuratur ikun jista' jiddefendi lilu innifsu ma jistax jintlahaq permezz ta' din l-ittra ufficjali. Sostna wkoll li fl-ittra ufficjali hemm imsemmija l-polza li kien hemm mas-socjeta' GasanMamo Inurance li fil-fatt kienet id-ditta assikuratrici.

Ix-xhud ghamel referenza ghall-artikou 10 (2) tal-Kap.104 tal-ligijiet ta' Malta li gja hemm referenza ghalih aktar 'il fuq.
Huwa qal li skont dan l-artikolu s-socjeta' assikuratrici ghandha dejjem tigi mgharfa b'kawza fil-bidu taghha.

Ghalhekk ikkonkluda li t-talbiet attrici zgur li ma jistghux jigu milqugha fil-konfront tal-konvenuti.

Max Borg Bonello *senior supervisor fil-motor claims department tas-socjeta' GasanMamo Insurance kkonferma li nhar it-12 ta' Mejju 2006 kien hemm incident awtomobilistiku u s-sewwieq tal-vettura Richard Nigel Newbould kien inxurjat maghhom. Ikkonferma li l-attrici kienet pedestrian f'dan l-incident u kienet korriet apparti li kien hemm vettura ohra li kienet ipparkjata waqt dan l-incident li wkoll sofriet danni.*

Ix-xhud ikkonferma li kienu ircevew ittra ufficjali mill-avukat
difensur tal-attrici li l-patrocinata tieghu kienet korriet u li kienet qed titlobhom li jaghmlu tajjeb ghad-danni sofferti minnha. Mistoqsi jekk f'din l-ittra kienx hemm xi referenza ghal xi kawza, wiegeb fin-negattiv. In segwitu nhar l-14 ta' Lulju 2008 ircevew ittra legali ohra fejn intalbu jhallsu l-ispejjez ta' kawza bin-Numru 319/2007MM fl-ismijiet 'Maria Spiteri vs Richard Nigel Newbould'. Apparti dawn iz-zewg ittri ma ircevew l-ebda ittra ohra minghand l-attrici. Qal li s-socjeta' AON qatt ma kienet involuta fil-kawza li kienet giet deciza, waqt li s-socjeta' MIB, li dahlet fil-kawza gja deciza, kienu l-brokers tal-klijent taghhom. Ikkonferma li s-sewwieq tal-vettura li kienet stazzjonata, li kien Mario Debono, thallas ghad-danni li sofriet il-vettura, u dan in segwitu ta' kawza li kien ghamel lilhom. Il-pagament li sar lil Debono kien sar minnhom ghaliex kienu gew notifikati bil-kawza li kien ghamel dan Debono.

Illi nhar is-16 ta' Gunju 2011 Max Borg Bonello rega' xehed u esebixxa kopja ta' ittra ufficjali li saret mis-socjeta' Middle Sea Insurance kontra s-socjeta' GasanMamo Insurance fis-27 ta' Marzu 2007 liema dokument gie mmarkat bhala Dok 'Z'. Huwa esebixxa

wkoll kopja tal-korrispondenza li ghaddiet fir-rigward dak il-kaz li l-mertu tieghu gja gie deciz liema korrispondenza giet mmarkata bhala Dok 'X'. Esebixxa wkoll kopja tas-sentenza li inghatat mill-Bord tal-Arbitragg rigward din il-kawza li giet mmarkata bhala Dok 'Y'. Qal li s-socjeta' MIB ma rraprezentatx lis-socjeta' GasanMamo Insurance izda lill-klijent taghha.

Rat in-nota ta' osservazzjonijiet tas-socjeta' intimata Mediterranean Insurance Brokers (Malta) Limited pprezentata fir-Registru ta' din il-Qorti nhar is-6 ta' Settembru 2011 (fol. 77).

Rat in-nota ta' osservazzjonijiet tas-socjeta' intimata GasanMamo Insurance Limited prezentata nhar it-22 ta' Settembru 2011 (fol. 81).

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet tal-attrici Maria Spiteri prezentata nhar l-14 ta' Settembru 2011 (fol. 88).

Rat il-verbal taghha tal-5 ta' Ottubru 2011 fejn gie verbalizzat illi l-atti huma regolarizzati u li ghalhekk, in difetto ostakolo, il-kawza thalliet ghas-sentenza.

Illi mill-atti processwali, u mill-provi prodotti, l-Qorti jirrizultaw is-segwenti fatti:

i. Ir-rikorrenti Maria Spiteri, sfat imtajra minn Richard Nigel Newbould waqt li dan kien qieghed isuq il-vettura GAA-636 nhar it-12 ta' Mejju 2006, waqt li hija kienet qieghda taqsam minn fuq zebra crossing gewwa Bugibba;

ii. F'dan l-incident, kien hemm involuti ukoll xi vetturi pparkjati u dan billi dan Richard Nigel Newbould baqa' diehel fihom;

iii. Ir-rikorrenti kienet giet infurmata mis-surgent li investiga l-kaz li l-assikurazzjoni tas-sewwieq kienet is-socjeta' AON.

iv. Illi permezz ta' sentenza moghtija mill-Qorti tal-Magistrati (Malta) Bhala Qorti ammetta l-istess akkuzi

migjuba kontrih fir-rigward, tal-incident li kien sehh fit-8.45p.m. fi Triq il-Pijunieri, kantuniera ma' Triq Gulju c-Centurjun, gewwa Bugibba nhar it-12 ta' Mejju 2006 u li fih, fost affarijiet ohra, sfat imtajra r-rikorrenti;

v. Qabel ma infethu l-proceduri gudizzjarji mir-rikorrenti u cioe` dawk li jgibu n-numru 319/07/MM fl-ismijiet 'Maria Spiteri vs Richard Nigel Newbould' deciza fit-18 ta' Gunju 2008, l-istess rikorrenti hadet hsieb li tinnotifika lis-socjeta' AON u lil Richard Nigel Newbould. Mill-atti processwali jirrizulta li r-rikorrenti pprezentat is-segwenti ittri ufficjali:

a) Fil-25 ta' April 2007 kontra AON Malta Limited u Nigel Richard Newbould. Din l-ittra ufficjali li ggib n-numru 2313/07 giet notifikata lill-AON Malta Limited fit-30 ta' April 2007. Peress li Newbould baqa' qatt ma gie notifikat, ir-rikorrenti talbet li jigi nominat kuratur deputat sabiex jiehu hsieb l-interessi ta' Newbould u b'digriet datat 6 ta' Gunju 2007 gie nominat l-Avukat Dr. Mark Busuttil. Dan tal-ahhar imbaghad gie notifikat b'din l-ittra ufficjali fit-8 ta' Gunju 2007.

b) Fis-16 ta' Gunju 2010 kontra Mediterranean Insurance Brokers (Malta) Limited u GasanMamo Insurance Limited. Din l-ittra ufficjali li ggib n-numru 2477/10 giet notifikata lil Mediterranean Insurance Brokers (Malta) Limited fit-23 ta' Gunju 2010 u lil GasanMamo Insurance Limited fis-26 ta' Gunju 2010.

vi. Illi b'sentenza datata 16 ta' Gunju 2008 fl-ismijiet 'Maria Spiteri vs Richard Nigel Newbould' (Avviz Nru. 319/07 MM) din il-Qorti, kif diversament ippreseduta kkundannat lill-imsemmi Richard Nigel Newbould ihallas lir-rikorrenti odjerna s-somma ta' €11,392.13. Din il-kawza kienet giet pprezentata fir-registru ta' din il-Qorti nhar is-16 ta' Ottubru 2007.

vii. Illi wara li nghatat is-sentenza minn din il-Qorti, kif diversament ippreseduta, u wara li r-rikorrenti odjerna talbet u ottjeniet il-hrug ta' mandat esekuttiv, hija giet infurmata li l-assikurazzjoni ta' Richard Nigel Newbould kienet is-socjeta' intimata l-ohra GasanMamo Insurance

Limited u li s-socjeta' AON kienet biss broker. Il-mandat in kwistjoni huwa dak li jgib in-numru 3316/08 u inhareg fl-10 ta' Novembru 2008 mir-rikorrenti Maria Spiteri kontra Richard Nigel Newbould u AON Malta Limited. Dan gie akkordat mill-Qorti l-ghada u cioe' fil-11 ta' Novembru 2008.

viii. Ir-rikorrenti Maria Zammit stqarret fis-seduta tad-9 ta' Marzu 2011 li kull haga li hija pprezentat jinsab esebit il-Qorti u li hija ma pprezentat l-ebda ittra ufficjali meta hija pprezentat il-kawza numru 319/07.

ix. Skont ma jirrizulta mill-verbal datat 19 ta' Jannar 2011, Dr. Ray Zammit ghas-socjeta' intimata Mediterranean Insurance Brokers Limited iddikjara li s-socjeta' minnu rapprezentata hija s-successur fil-ligi tadditta AON Malta Limited.

x. Jean Pierre Zammit, rapprezentant tas-socjeta' intimata Mediterranean Insurance Brokers Limited, stqarr illi s-socjeta' minnu rapprezentata hija biss insurance broker u bhala tali bl-ebda mod ma tassikura r-riskji. Is-socjeta' intimata toffri servizz billi ssib underwriters li jkunu huma imbaghad li jassikuraw ir-riskji. Ghalhekk, huwa jghid li ma hemm l-ebda rabta kontrattwali bejn is-socjeta' minnu rapprezentata u r-rikorrenti.

Ghar-rigward tal-ittra ufficjali numru 2313/07 u li giet notifikata lill-AON Malta Limited fit-30 ta' April 2007, ix-xhud Jean Pierre Zammit qal li din ma saritx skont ma hemm mahsub fil-Kapitolu 104 tal-Ligijiet ta' Malta. Skont dan ix-xhud, f'din l-ittra ufficjali kien hemm intimazzjoni ta' theddida ta' kawza u mhux li saret kawza. Ghalhekk, qal li "l-iskop tal-ittra kif trid il-ligi ma setax jintlahaq – cioe' dak li l-assikuratur ikun jista' isegwi u jiddefendi ruhu fil-kawza".

Dan ix-xhud ikkonferma li theddida li xi darba ser tinfetah kawza mhijiex bizzejjed ghaliex assikuratur ma jistax jigi mistenni joqghod ifttex kull jum fir-registru tal-Qorti biex jara jekk tali kawza gietx miftuha sabiex isegwiha u jiddefendi ruhu".

xi. Max Borg Bonello, senior supervisor fis-socjeta' intimata GasanMamo Insurance Limited, stqarr li fit-12 ta' Mejju 2006 kien hemm incident awtomobilistiku u s-sewwieq tal-vettura koncernata u cioe' Richard Nigel Newbould kien assigurat maghhom.

Dan ix-xhud ammetta wkoll il-fatt li fit-3 ta' Gunju 2007 is-socjeta` minnu rappresentant kienet irceviet ittra ffirmata mill-Avukat Edward Gatt, id-difensur tar-rikorrenti, fejn fiha informahom li r-rikorrenti odjerna Maria Spiteri "kienet wegghet u talabna sabiex naghmlu tajjeb ghad-danni sofferti minnha". F'din l-ittra ma kien hemm l-ebda referenza ghal xi kawza jew proceduri legali. Fl-14 ta' Lulju 2008, is-socjeta' intimata GasanMamo Insurance Limited kienet irceviet ittra ohra legali ffirmata wkoll minn Dr. Edward Gatt ghan-nom ta' Maria Spiteri. Ma' din l-ittra kien hemm taxxa ta' kawza li kienet giet deciza fl-ismijiet 'Marija
Spiteri vs Richard Nigel Newbould', Avviz Nru. 319/07 MM.

Meta gie mistoqsi jekk is-socjeta' minnu rapprezentata qattx irceviet xi ittra ufficjali, apparti dawn iz-zewg ittri legali waqt l-andament tal-kawza, huwa wiegeb fin-negattiv.

Dwar is-socjeta' intimata l-ohra u cioe' l-Mediterranean Insurance Brokers Limited, dan ix-xhud qal li din kienet il-broker tal-klijenti taghhom. Imbaghad ghar-rigward ta' l-imsemmi incident li sehh gewwa Bugibba fit-12 ta' Mejju 2006, huwa sostna li s-socjeta' intimata minnu rapprezentata kienet hallset lil certu Mario Debono, li kellu l-vettura tieghu milquta mill-vettura misjuqa minn Newbould, u dan peress li kienet saret kawza kontra s-socjeta' minnu rapprezentata u wkoll minhabba l-fatt li huma kienu notifikati bil-kawza li kien ghamel dan Debono.

Ikkunsidrat ulterjorment;

Illi f'din il-kawza, r-rikorrenti qeghda titlob li din il-Qorti tiddikjara li s-sentenza moghtija mill-Qorti tal-Magistrati (Malta) fl-ismijiet 'Maria Spiteri vs Richard Nigel Newbould' (Avviz Nru. 319/07 MM) deciza fis-16 ta' Gunju 2008 hija esegwibbli kontra s-socjetajiet intimati.

Iz-zewg socjetajiet intimati laqghu ghal din l-azzjoni billi t-tnejn li huma ecceppew il-preskrizzjoni. Fil-waqt li s-socjeta' intimata GasanMamo Insurance Limited indikat l-artikolu tal-ligi relattiv u cioe' l-Artikolu 2153 tal-Kapitolu 16, is-socjeta' l-ohra Mediterranean Insurance Brokers (Malta) Limited baqghet ma ghamlitx dan, lanqas fin-nota ta' sottomissjonijiet taghha.

Fil-fehma tal-Qorti, f'din il-kawza, l-Artikolu tal-Ligi kwotat ma huwiex applikabbli. Kif gustament osservat ir-rikorrenti fin-nota ta' sottomissjonijiet taghha, hija resqet azzjoni sabiex tirrendi esegwibbli s-sentenza moghtija minn din il-Qorti fis-16 ta' Gunju 2008 fil-konfront tas-socjetajiet intimati. L-Artikolu 2153 tal-Kapitolu 16 jghid illi "l-azzjoni ghall-hlas tal-hsarat mhux ikkagunati b'reat taqa bi preskrizzjoni bl-eghluq ta' sentejn". Hija ma hijiex tfittixhom ghal xi hsarat li gew kawzati, izda sabiex is-sentenza li inghatat minn din il-Qorti fil-konfront ta' Richard Nigel Newbould nhar is-16 ta' Gunju, 2008 tigi reza esegwibbli kontrihom. Id-danni gew dibattuti u likwidati f'dik il-kawza u mhux f'din il-kawza, li titkellem biss dwar l-esegwibbilita'. Illi ghalhekk, din l-eccezzjoni tas-socjeta' intimata GasanMamo Insurance Limited qieghda tigi michuda.

Ghar-rigward ta' l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni ta' sentejn mqanqla mis-socjeta' intimata l-ohra u cioe' l-Mediterranean Insurance Brokers (Malta) Limited, kif diga' inghad, din is-socjeta' baqghet qatt ma iccitat l-artikolu relattiv tal-ligi ghar-rigward ta' din il-preskrizzjoni. Il-Qorti ma tistax 'ex officio' taghti effett ghal preskrizzjoni jekk din ma tigix eccepita mill-parti interessata – Artikolu 2111 tal-Kodici Civili – u ma ghandhiex ghalhekk tfittex biex tara kienx applikabbli ghal kaz in dizamina xi preskrizzjoni partikolari li ma tkunx giet indikata b'mod car u esplicitu minn min jinvokaha (Vol. XXXIII/I/481; u Francis Bugeja

nomine vs Indri Mercieca, deciza mill-Onorabbli Qorti ta' l-Appell fid-29 ta' Mejju, 2000). Din il-Qorti tista' tieqaf hawn ghar-rigward ta' din l-eccezzjoni, pero jekk is-socjeta' intimata Mediterranean Insurance Brokers (Malta) Limited qed tirreferi ghall-istess artikolu invokat mis-socjeta' intimata l-ohra GasanMamo Insurance Limited, allura l-istess kunsiderazzjonijiet taghha huma applikabbli.

*Imiss issa jigi dibatut il-punt imqanqal mis-socjeta' intimata Mediterranean Insurance Brokers fit-tielet eccezzjoni taghha u cioe li hija ditta ta' insurance brokers u bhala tali bl-ebda mod ma tassikura riskji. Din is-socjeta' konvenuta tkompli tghid fit-tielet eccezzjoni taghha illi "Hi taghti biss servizz billi issib underwriters li jkunu huma li jassikuraw ir-riskji". Il-Qorti tqis din l-eccezzjoni ta' din is-socjeta' konvenuta bhala wahda valida. Ibda biex, skont il-gurisprudenza lokali, "l-agent jitqies bhala l-mandatarju tal-assikurat u mhux tal-kumpanija assikuratrici (ara Zammit vs Micallef, deciza mill-Onorabbli Qorti tal-Kummerc fil-31 ta' Jannar, 1952 (Kollez. Vol. XXXVI.III.610) u Vassallo vs Azzopardi, deciza minn din il-Qorti fil-21 ta' April, 1999)" Ara '***Calcidon Vella vs Gasan Mamo Insurance Agency Limited noe***' deciza mill-Onorabbli Prim'Awla tal-Qorti Civili fis-7 ta' Marzu 2008 per Onor. Imh. T. Mallia. Inoltre, l-Att dwar l-Intermedjarji fl-Assigurazzjoni (Kapitolu 487 tal-Ligijiet ta' Malta) il-broker fl-assikurazzjoni huwa deskritt bhala dik il-persuna jew kumpanija li "b'libertà assoluta dwar l-ghazla taghhom ta' assiguraturi legittimi, ilaqqghu flimkien, bil-hsieb ta' assigurazzjoni jew rijassigurazzjoni ta' riskji jew irbit, persuni li jkunu qed ifittxu assigurazzjoni jew rijassigurazzjoni u assiguraturi jew riassiguraturi, jaghmlu xoghol preparatorju biex jikkonkludu kuntratti ta' assigurazzjoni jew rijassigurazzjoni u, meta jkun xieraq, jassistu fl-amministrazzjoni u twettiq ta' dawk il-kuntratti, b'mod partikolari fil-kaz ta' claim". Illi ghalhekk din l-eccezzjoni tas-socjeta' intimata Mediterranean Insurance Brokers (Malta) Limited qeghda tigi milqugha.*

Illi anke fir-rigward tas-socjeta' intimata l-ohra, l-istess talba attrici ma tistax tintlaqa'. Ir-rikorrenti, kif tghid tajjeb l-istess socjeta' GasanMamo Insurance Limited, ma

osservatx id-dettami tal-artikolu 10 (2) (a) tal-Kapitolu 104 tal-Ligijiet ta' Malta. Dan l-artikolu tal-Ligi jghid hekk:

"(2) Ebda somma ma jkollha titħallas mill-assiguratur awtorizzat taħt id-disposizzjonijiet ta' qabel ta' dan l-artikolu-

(a) b'effett ta' sentenza, kemm-il darba qabel jew fi żmien sebat ijiem wara tmiem il-provi tal-attur fil-proċediment li fih tkun ġiet mogħtija s-sentenza, ma jingħatax avviż ta' dak il-proċediment b'att ġudizzjarju lill-assiguratur awtorizzat;"

Issa mill-provi prodotti, kull ma jirrizulta huwa li ntbaghtu zewg ittri legali (mhux ufficjali) lis-socjeta' intimata GasanMamo Insurance Limited mir-rikorrenti. L-ewwel ittra iggib id-data tat-3 ta' Gunju, 2007 fejn l-istess socjeta' intimata ntalbet sabiex taghmel tajjeb ghad-danni li soffriet ir-rikorrenti f'incident awtomobilistiku datat 12 ta' Mejju 2006. F'din l-ittra ma kien hemm l-ebda referenza, skont ma xehed Max Borg Bonello, ghal xi kawza jew proceduri legali. It-tieni ittra, u cioe' dik bid-data tal-14 ta' Lulju 2008 l-istess socjeta' intimata intalbet sabiex thallas it-taxxa tal-kawza fl-ismijiet 'Maria Spiteri vs Richard Nigel Newbould'. Di piu', r-rikorrenti stqarret, fis-seduta tad-9 ta' Marzu 2011 li kull haga li hija pprezentat jinsab esebit il-Qorti u li hija ma pprezentat l-ebda ittra ufficjali meta hija pprezentat il-kawza numru 319/07. Illi minn dak kollu hawn espost, ghandu jirrizulta li r-rikorrenti naqset milli tinnotifika lis-socjeta' intimata GasanMamo Insurance Limited kif trid il-ligi stante li hi qatt ma interpellat lill-istess socjeta' intimata b'att gudizzjarju qabel jew fi zmien sebat ijiem wara tmiem il-provi tal-attur fil-procediment tal-kawza bin-numru 319/07 fl-ismijiet 'Maria Spiteri vs Richard Nigel Newbould', deciza minn din il-Qorti diversament preseduta fis-16 ta' Gunju 2008. Kull ma jirrizulta hija ittra ufficjali bid-data tas-16 ta' Gunju 2010 li giet notifikata lis-socjeta' intimata GasanMamo Insurance Limited fis-26 ta' Gunju 2010, liema ittra ufficjali pero` qatt ma jista jkollha effett u sahha kontra l-istess socjeta' intimata ghax saret wara t-terminu impost tassattivament mil-ligi.

GHALDAQSTANT, il-Qorti qeghda taqta' u tiddeciedi dina l-kawza billi filwaqt li tichad l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni taz-zewg socjetajiet intimata, qieghda tilqa' l-eccezzjonijiet l-ohra u konsegwentement tichad it-talbiet attrici.

L-ispejjez ghar-rigward ta' l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni ghandhom jigu sopportati miz-zewg socjetajiet intimati in solidum bejniethom, filwaqt li l-ispejjez l-ohra kollha ghandhom ikunu a karigu tar-rikorrenti."

Rat ir-rikors tal-attrici Maria Spiteri ID 114261M datat 12 ta' Dicembru 2011 fejn talbet lill-Qorti sabiex *in vista* tal-aggravji minnha mressqa tilqa' l-appell taghha u dan billi tirrevoka u thassar is-sentenza appellata.

Rat ir-risposta ta' Mediterranean Insurance Brokers (Malta) Limited datata 21 ta' Dicembru 2011 a fol 7 tal-process fejn sostniet ghar-ragunijiet hemm indikati li s-sentenza tal-Ewwel Qorti hija gusta u timmerita konferma u ghalhekk l-appell interpost ghandu jigi michud bl-ispejjez taz-zewg istanzi kontra l-appellanti.

Rat ir-risposta tal-appell tas-socjeta` appellata GasanMamo Insurance Limited (C3143) datata 4 ta' Jannar 2012 a fol 13 tal-process fejn sostniet ghar-ragunijiet hemm indikati li s-sentenza tal-Ewwel Qorti hija gusta u timmerita konferma u ghalhekk l-appell interpost ghandu jigi michud bl-ispejjez taz-zewg istanzi esklussivament kontra l-istess appellanti.

Rat li dan l-appell kien appuntat ghas-smigh ghas-seduta tal-15 ta' Mejju 2012.

Rat il-verbal tas-seduta mizmuma fil-15 ta' Mejju 2012 fejn meta ssejjah l-appell deher Dr. Michael Zammit Maempel ghas-socjeta` appellata Gasan Mamo. Dehret l-appellanti Maria Spiteri li tat ruhha b'notifikata bl-atti kollha relattivi. Dr. Zammit Maempel rrimetta ruhu ghall-atti. Dr. Ray Zammit irrimetta ruhu ghall-atti wkoll. Dr. Edward Gatt imsejjah diversi drabi baqa' ma deherx. L-appell giet

differit ghas-sentenza in difett ta’ ostakolu ghall-11 ta’ Ottubru 2012.

Rat l-atti kollha tal-istess kawza inkluz is-sentenza tal-Qorti tal-Magistrati (Malta) fl-ismijiet premessi datata 23 ta’ Novembru 2011.

Rat id-dokumenti esebiti.

Rat l-atti kollha l-ohra tal-kawza.

II. KONSIDERAZZJONIJIET.

Illi l-aggravju tal-appellanti huwa fis-sens li skond l-**artikolu 10 (2) (a) tal-Kap. 104** l-ittra ufficjali hemm indikata tista’ tinbaghat qabel ma ssir il-kawza u mhux biss meta ssir il-kawza jew wara li ssir il-kawza u fil-fatt hekk sar ghaliex l-ittra ufficjali tal-25 ta’ April 2007 intbghatet lill Nigel Newbould u lill Aon Insurance, u l-istess socjeta’ qatt ma indikat li kienet biss broker u li s-socjeta’ assiguratrici kienet is-socjeta’ GasanMamo Insurance Limited; is-socjeta’ l-ohra hija obbligata bhala broker li thallas lill-appellanti ghaliex hija tagixxi bhala intermedjarju u dan sija ghall hlas ta’ premium u sija ghall hlasijiet ohra u ghalhekk l-istess socjeta’ ghandha tinzamm responsabbli.

Illi l-fatti tal-kawza huma sew riportati fl-istess decizjoni u mill-istess provi jirrizulta li socjeta’ assikurattrici kienet is-socjeta’ GasanMamo Insurance Limited, u jidher car li fil-konfront taghha l-appellanti ma osservatx id-disposizzjonijiet tal-**artikolu 10 (2) (a) tal-Kapitolu 104 tal-Ligijiet ta’ Malta** li jipprovdi li:-

“(2) Ebda somma ma jkollha titħallas mill-assiguratur awtorizzat taħt id-disposizzjonijiet ta’ qabel ta’ dan l-artikolu-

(a) b’effett ta’ sentenza, kemm-il darba qabel jew fi żmien sebat ijiem wara tmiem il-provi tal-attur fil-proċediment li fih tkun ġiet mogħtija s-sentenza, ma jingħatax avviż ta’

dak il-proċediment b'att ġudizzjarju lill-assiguratur awtorizzat;"

Illi mill-provi prodotti, kull ma jirrizulta huwa li ntbaghtu zewg ittri legali (mhux ufficjali) lis-socjeta' intimata GasanMamo Insurance Limited mir-rikorrenti. L-ewwel ittra iggib id-data tat-3 ta' Gunju, 2007 fejn l-istess socjeta' intimata ntalbet sabiex taghmel tajjeb ghad-danni li soffriet ir-rikorrenti f'incident awtomobilistiku datat 12 ta' Mejju 2006. F'din l-ittra ma kien hemm l-ebda referenza ghal xi kawza jew proceduri *legali.* It-tieni ittra, u cioe' dik bid-data tal-14 ta' Lulju 2008 l-istess socjeta' intimata intalbet sabiex thallas it-taxxa tal-kawza fl-ismijiet **"Maria Spiteri vs Richard Nigel Newbould".**

Illi l-istess r-rikorrenti/appellanti stqarret, fis-seduta tad-9 ta' Marzu 2011 quddiem l-Ewwel Qorti li kull haga li hija pprezentat jinsab esebit il-Qorti u li hija ma pprezentat l-ebda ittra ufficjali meta hija pprezentat il-kawza numru 319/07. Illi minn dan jirrizulta li l-appellanti naqset milli tinnotifika lis-socjeta' intimata GasanMamo Insurance Limited kif trid il-ligi stante li hi qatt ma interpellat lill-istess socjeta' intimata b'att gudizzjarju qabel jew fi zmien sebat ijiem wara tmiem il-provi tal-attur fil-procediment tal-kawza bin-numru 319/07 fl-ismijiet 'Maria Spiteri vs Richard Nigel Newbould', deciza fis-16 ta' Gunju 2008. Kull ma jirrizulta hija ittra ufficjali bid-data tas-16 ta' Gunju 2010 li giet notifikata lis-socjeta' intimata GasanMamo Insurance Limited fis-26 ta' Gunju 2010, liema ittra ufficjali pero` qatt ma jista jkollha effett u sahha kontra l-istess socjeta' intimata ghax saret wara t-terminu impost tassattivament mil-ligi.

Illi dwar l-ittra tal-25 ta' April 2007 (Dok. "MS 5" – fol. 28) din kienet indirizzata lis-socjeta' Aon Limited llum Mediterranean Insurance (Brokers) Limited izda fl-ewwel lok l-istess socjeta' ma hjiex socjeta' assikuratrici tant li l-policy hemm indikata hija dik numru GMI12005/1434, u wkoll ma hemm l-ebda referenza ghall kawza attwalment istitieta – izda fuq kollox tali socjeta' ma hijiex "assiguratur awtorizzat" skond id-disposizzjonijiet tal-Kap. 104 li huwa deskritt bhala *"impriza li tkun irceviet l-awtorizzazzjoni*

ufficjali taghha f'Malta biex tibda kummerc ta' assigurazzjoni direttea u li tmexxi kummerc ta' assigurazzjoni dwar responsabilita' obbligatorja ta' terzi ghar-rigward tal-uzu ta' vetturi bil-mutur". Is-socjeta' appellata Mediterranean Insurance Brokers (Malta) Limited mhux is-socjeta' assiguratrici ndikata fl-istess artikolu u ghalhekk tali ittra ufficjali ma hijiex dik indikata skond l-artikolu 10 (2) (a) tal-Kap. 104 u allura kull konsiderazzjoni ohra ghal fini ta' din il-kawza hija ghall kollox irrelevanti u dan ghaliex jirrizulta li sfortunatament ghaliha l-appellanti ma ottemperatx ruhha mal-istess disposizzjonijiet legali tassattivament imposti. B'hekk l-appell qed jigi michud ghaliex infondat fil-fatt u fid-dritt.

III. KONKLUZJONI.

Illi ghalhekk ghal dawn il-motivi, din il-Qorti, **taqta' u tiddeciedi,** billi filwaqt li tilqa' r-risposta tal-appell tas-socjeta' Mediterranean Insurance Brokers (Malta) Limited datata 21 ta' Dicembru 2011 u tas-socjeta' GasanMamo Insurance Limited datata 4 ta' Jannar 2012 biss in kwantu l-istess huma konsistenti ma' dak hawn premess, **tichad l-appell interpost mill-appellanti Maria Spiteri fir-rikors tal-appell taghha datat 12 ta' Dicembru 2011 ghaliex huwa nfondat fil-fatt u fid-dritt ghar-ragunijiet hawn decizi, u b'hekk din il-Qorti qed tikkonferma ghall finijiet u effetti kollha tal-Ligi d-decizjoni tal-Qorti tal-Magistrati (Malta) fl-ismijiet "Maria Spiteri vs Mediterranean Insurance Brokers (Malta) Ltd et" datata 23 ta' Novembru 2011 (Rikors Numru 452/10 CSH).**

Bl-ispejjez kontra l-appellanti Maria Spiteri.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

---------------------------------TMIEM---------------------------------